

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุป ขั้นตอนการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. ขอบเขตของการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
6. อภิปรายผลการวิจัย
7. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาด โรงเรียนที่มีต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาด โรงเรียนต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายด้าน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2548 จาก 203 โรงเรียน จำนวน 2,396 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. 2548 : 1-11)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สุ่มจากประชากรแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) โดยแบ่งชั้นตามเพศ และ ขนาดโรงเรียน และเทียบจำนวนจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 40) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น แบ่งออกเป็น

3.1.1 ขนาดโรงเรียน แบ่งเป็น ดังนี้

3.1.1.1 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.1.2 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.2 เพศ แบ่งเป็น ดังนี้

3.1.2.1 เพศชาย

3.1.2.2 เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 จังหวัดกาฬสินธุ์ 5 ด้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 50 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .985

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าได้ดังนี้ ชั้นสำรวจและวิเคราะห์ ปัญหา ชั้นกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ชั้นนำวิธีการหรือนวัตกรรมไปใช้ ชั้นสรุปผล และ ชั้นพัฒนาวิธีการหรือนวัตกรรม ตามลำดับ
2. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้งโดยรวม และรายด้านทุกด้าน
3. ครูได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู เรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และฝึกทักษะปฏิบัติการทำวิจัยในชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.36, ควรส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.64 และ ควรออกนิเทศ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตาม โรงเรียนต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 12.50

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนั้น คงเป็นเพราะว่า ครูส่วนใหญ่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ขาดความรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน ทำให้ไม่สามารถทำวิจัยในชั้นเรียนได้ ประกอบกับการวิจัยในชั้นเรียน เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของครูที่จะต้องจัดทำควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ที่ครูใช้การบูรณาการความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผสานกับความคิดพื้นฐานของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นทักษะที่ครูจะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความเป็นมืออาชีพ ประกอบกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ระบุว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้

ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้เองสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ได้มีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนโดยใช้การวิจัยในชั้นเรียน มีโครงการที่ดำเนินการพัฒนาเกี่ยวกับการวิจัย เช่น โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวทีวิชาการ และขยายเครือข่ายการทำวิจัยแบบง่ายของบุคลากรต้นแบบปฏิรูปการเรียนรู้ในปีการศึกษา 2546 และ โครงการหนึ่งโรงเรียน หนึ่งงานวิจัยดีมีคุณภาพ ซึ่งจากเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาทำให้ความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ ศักดิ์คำดวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ บุรินทร์ ทองเม้น (2545 : 165 - 170) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การติดตามผลการพัฒนาและส่งเสริมครูในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการในการเพิ่มพูนความรู้ในระดับ “มาก” ในเรื่อง การเลือกนวัตกรรมในการวิจัยในชั้นเรียน การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรม การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและการเขียนอ้างอิง และยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ เกษร ทองแสน และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยสภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ระดับความต้องการแก้ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนมากที่สุด คือ ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้คงเป็นเพราะว่า การสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการวางแผนแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ครูพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขหรือพัฒนา สามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ควรจะเป็น ซึ่งการทำวิจัยจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งก็คือ การขั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งในการสำรวจและวิเคราะห์ปัญหานั้น

จะต้องใช้ทั้งความรู้ ทักษะ และประสบการณ์จึงจะสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง เช่น การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแง่มุมต่างๆ การตรวจสอบแบบฝึกหัด การสำรวจพฤติกรรมของผู้เรียน การสังเกตของครู ข้อมูลจากการประเมินของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมา ทำให้ ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ปัญหา มากที่สุด

2. ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับขนาดโรงเรียนที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ทั้งโดยรวม และรายด้าน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า แต่ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ ศักดิ์คำดวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาดโรงเรียนต่อความต้องการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ทั้งโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน เหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นเช่นนี้ คงเป็นเพราะว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของครูที่จะต้องจัดทำควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ที่ครูใช้การบูรณาการความรู้ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ผสานกับความคิดพื้นฐานของการวิจัย ในการประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การวิจัยในชั้นเรียนเป็นทักษะที่ครูจะต้องฝึกฝนให้เกิดความชำนาญอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของความเป็นมืออาชีพ เพราะฉะนั้น ครูทุกคน ทั้งเพศหญิง และเพศชาย รวมทั้งจากโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองด้านการวิจัยในชั้นเรียนเหมือนกัน ทำให้ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและขนาดโรงเรียน ที่ส่งผลต่อความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู

แต่เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละตัวแปร พบว่า ระดับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ คงเป็นเพราะว่า การวิจัยในชั้นเรียน เป็นหน้าที่ประการหนึ่งของครูทุกคนที่จะต้องจัดทำควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเห็น ไปตาม มาตรา 30 ที่ระบุไว้ว่า “ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา” (วิสิทธิ์ โรจน์พจนรัตน์. 2546 : 33-35) ซึ่งจากบทบาทหน้าที่ของครูในเรื่องการทำวิจัยดังกล่าวจึงทำให้

เพศไม่มีผลต่อระดับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูทั้ง โดยรวมและรายด้าน

ส่วนระดับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู ตามขนาดโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการพัฒนาสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็ก เหตุที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ คงเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดใหญ่เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียน ประการแรก คือ ความพร้อมด้านบริบทและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น มีห้องสมุด และอินเทอร์เน็ต สำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม มีคอมพิวเตอร์สำหรับช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์ จัดทำนวัตกรรม ในการดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กไม่มี หรือมีแต่ก็ไม่สามารถใช้การได้ ประการที่สอง คือ ด้านเวลาครูโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีบุคลากรมาก และสอนตามกลุ่มสาระที่รับผิดชอบทำให้มีชั่วโมงว่าง สำหรับการคิดค้นและสร้างนวัตกรรมเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งโรงเรียนขนาดเล็กจะสอนประจำชั้นจะต้องดูแลนักเรียน ทำให้ไม่มีเวลาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ประการที่สาม คือ ด้านผู้บริหารและกারণนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่ส่วนมากจะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาเดิม และโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับการทำวิจัยในชั้นเรียนมากเป็นพิเศษ ประกอบกับประเมินว่าด้วย การประเมินเพื่อเข้าสู่มาตรฐานวิทยฐานะชำนาญการนั้น กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ครูจะต้องมีการนำกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และต้องเขียนรายงานผลการทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยทำให้ครูโรงเรียนขนาดใหญ่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจากความพร้อมด้านปัจจัยต่าง ๆ และเหตุผลที่กล่าวมาทำให้ครูโรงเรียนขนาดใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองในด้านสมรรถภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าครูโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกษร ทองแสน และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยสภาพการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดต่างกัน ดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะของนักวิจัย และด้านความรู้เกี่ยวกับการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1.1.1 ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติ และการพาไปศึกษาดูงาน เพื่อให้ครูทุกคนสามารถนำกระบวนการวิจัยมาใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนได้

1.1.2 ผู้บริหารควรนิเทศ ติดตามผล และควรมีการมอบหมายภารกิจให้ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นการพัฒนางานในหน้าที่

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1.2.1 ครูควรหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือ ศึกษาดูงานตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

1.2.2 ครูควรดำเนินการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจังเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเพื่อค้นหารูปแบบการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพสำหรับพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศการทำวิจัยในชั้นเรียนครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2